

İZMİR DE BEŞ KÜÇÜCÜK ÇOCUĞUN YANARAK ÖLMESİNDE Kİ “SOSYAL ÇALIŞMA GÖREVLİSİ” İLE ORTAYA ÇIKAN ANAYASA’YA AYKIRILIĞIN ENGELLENMESİ VE İNSANLIK AÇISINDAN YETER DEMEK İÇİN ÇAĞRI ...

Değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Bilindiği gibi kamuoyunda "9. Yargı Paketi" olarak bilinen “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 7.11.2024 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı ve 14.11.2024 tarihli Resmi Gazete ile de yürürlüğe girmiştir. Torba kanun özelliğinde ki ¹ 7531 sayı kanununun 19. maddesinde , 5395 sayılı ÇKK da söz konusu olan “sosyal çalışma görevlileri” için 33.maddeye yönelik bir düzenlemeye yer verilmiştir.

TBMM’ne sunulan 3.7.2024 tarihli ve 60 sayılı teklifte ki 26.maddenin görüşmeler sonrası 19.madde şeklinde değişmesi ile ilgili süreçte ,düzenlemeye yönelik gerekçesinin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir. ²

Kısaca “sosyal inceleme” bölümündeki 33.madde ile ilgili olarak 17.10 2019 tarihli 7188 Sayılı Kanun ile de mahkemeler bünyesine yapılan atamalar yerine adliyeler de ayrıca kurulmuş olan “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğüne” şeklinde “ sosyal çalışma görevlileri” ile ilgili bir düzenleme , son bu torba kanunda güncellenmiştir. Yargı Reform kapsamında 7188 sayılı torba kanununun 22. maddesi ise çocukların cinsel istismarı ile ilgili dir. TCK 103 ve 104 maddesi kapsamında soruşturma ve kovuşturma sürecine yönelik 5271 sayılı CMK nun 236 maddesi ile suç mağduru ve tanık çocuklar içindir. Yaşanılan çeşitli sorunu çözebilmek için bir düzenlemeyi öngörmüştür.³ Tanık ve suç mağduru çocukların savcılar ve yargıçlar tarafından dinleme konusundaki yetkinliğe ve becerisi dayalı orantılı olarak çocukların örselenmesini engellenmeyi

1 <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/9-yargi-paketi-tbmm-genel-kurulunda-kabul-edildi/3387628>

<https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/c3d4bbf9-eb20-4e80-ac3d-e7772a54c139.pdf>

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/11/20241114-1.htm#MADDE_19-3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adliyelere” ibaresi “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğüne” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasında yer alan “Bu görevlilerin” ibaresi “Birinci fıkra kapsamındaki sosyal çalışma görevlilerinin” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(2) Bu Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlileri ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıklarının (ek gösterge dahil) brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödeme yapılır. Bu ödeme aynı veya benzer ünvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel esas alınmak suretiyle bu kapsamda görev yapan sözleşmeli personele de yapılır. Bu ödeme, söz konusu personelin kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurum tarafından yapılır.”

“Bu şekilde görevlendirilenlere ayrıca ikinci fıkra kapsamında ödeme yapılmaz.”

2 <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/Kanun/da0e9572-85dc-4e7d-9012-019078b433ff> <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/da0e9572-85dc-4e7d-9012-019078b433ff>

<https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/c3d4bbf9-eb20-4e80-ac3d-e7772a54c139.pdf>

MADDE 26- Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır. 17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanunla 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle sosyal çalışma görevlilerinin, mahkemelerbünyesine atanma usulünden vazgeçilerek bu hizmetlerin daha iyi verilebilmesi için adliyelerde kurulacak müdürlüklere atanması sağlanmıştır. Ayrıca değişiklikle 5395 sayılı Kanım kapsamındaki tedbirleri uygulayan ve aym Kanununun 45 inci maddesinde yer verilen kurumlarda çalışan sosyal çalışma görevlileri için ödeme yapılmasına imkân tamnmıştır.

Yapılan değişiklik sonrasında uygulamada 5395 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre yapılan ödemenin, hangi kurum tarafından yapılacağı ile bu ödemeden sözleşmeli personelin yararlanıp yararlanamayacağı hususunda tereddütler olduğu gözlemlenmiştir. Yine, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen “mahkemelere görevlendirilen” ibaresininaynı maddenin üçüncü fıkrasındaki görevlendirmeden farklı olduğunun netleştirilmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Maddenin birinci fıkrasında, Adalet Bakanlığınca yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisinin mahkemelere görevlendirilmek üzere adliyelere atanacağı hususu düzenlenmiş olup burada ifade edilen sosyal çalışma görevlileri adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde çalışan sosyal çalışma görevlileridir. Fıkra yapılan değişiklikle bu hususa açıklık getirilmesi ve maddenin diğer fıkralarıyla terim birliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, “mahkemelere görevlendirilen” ibaresinden kastedilenin adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan sosyal çalışma görevlileri olduğu hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu sosyal çalışma görevlilerinin 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirlerin yeri getirilmesinde herhangi bir görevi bulunmamaktadır.

Hükümle aynıca 5395 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlileri ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın ikinci fıkra uyarınca ödeme yapılması sağlanmakta ve bu ödemenin ne şekilde hesaplanacağı düzenlenmektedir. Değişiklik uyarınca, sözleşmeli personel için yapılacak bu ödeme aynı veya benzer ünvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel esas alınarak belirlenecektir. Diğer yandan, bu Ödemenin sosyal çalışma görevlisinin kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurum tarafından yapılacağı hüküm altına alınmak suretiyle uygulamada yaşanan tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yer alan düzenleme, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olan sosyal çalışma görevlilerinin bulunmaması, görevin bunlar tarafından yapılmasında flif veya hukuki bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması halinde, bunların yerine bilirkişi sıfatıyla görevlendirilebilecek sosyal çalışma görevlilerini kapsamaktadır. Bu sosyal çalışma görevlilerine bilirkişilik esasları çerçevesinde ödeme yapıldığından bunlara ayrıca maddenin ikinci fıkrası kapsamında ödeme yapılmamaktadır. Fıkra yapılan değişiklikle, birinci fıkra kapsamındaki sosyal çalışma görevlileri yerine bu fıkra hükümlerine göre bilirkişi sıfatıyla görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine ikinci fıkra kapsamında ayrıca bir ödeme yapılmayacağı hususu netleştirilmektedir.

amaçlamıştır. Anayasa ve kanunda yer almamasına rağmen 2012 yılında Başbakanlık genelgesiyle kurulmuş olan “Çocuk izleme Merkezi” gibi uygulamanın kanunlaşması için bir düzenlemeden bahsedilmektedir.

Bu uygulama da ise “**uzmanlar aracılığıyla**” şeklindeki yer aldığı kanunda , merkezin tanımı ve “uzmanların” açık ve net olmadığı bir kanun öne çıkmaktadır. Ayrıca mağdur hakları ile ilgili bir yasal düzenleme olmadan suç mağdurlarının desteklenmesi amacıyla 10.6.2020 tarihli ve 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Adalet Bakanlığı, “Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığını” kurulmuştur. Adalet Bakanlığı ve adliye bünyesinde çocuk ve aile mahkemelerinde ki psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı kadrolarında çalışanlar ise “adli destek görevlisi” olarak yer alması sağlanmıştır.

Böylece mahkemelerde çalışanlar, Daire Başkanlığı bünyesinde “adliyelerde görev alacak” şekilde görüldüğü gibi “sosyal çalışma görevlileri” dışında bir görev adalet yönetimini de belirlemektedir. Şimdiye kadar söz konusu olan yanlışlık ve hukuksuzluk sona ermiştir. Bu yönde açık bir kanun olmamasına rağmen bir yönetmelikte söz konusudur.⁴ Görüleceği gibi 7188 sayılı kanunda yer alan “uzmanlar” dışında söz konusu merkezler için ayrıca “adli görüşmeci” gibi bir görevlilerin üretilmesiyle adalet yönetiminde yer alması da sağlanmaktadır.

Dolayısıyla kurumlar ve yapısal ve de uyulamalar açıdan da ortada da böyle bir kargaşa hak sahiplerine bakışını yansıtmaktadır. Buna dayalı olarak 14.11.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7531 sayılı Kanununun 19 maddesinde çocukların korunması ve geleceği dahil ve aile sorunları açısından çocuk hukuku ve çocuk suçluluğunun önlenmesi için adalet yönetiminde yer alan “sosyal çalışma görevlileri” için de 2019 yılından beri ödemeler ile ilgili yaşanan durum veya sorun ise bu şekilde düzeltilmiştir.

Bu düzenleme ile 2005 yılından beri yürürlükte olan 5395 sayılı **Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK)** ve uygulamada öne çıkan söz konusu “sosyal çalışma görevlisi” ile ilgili tanımda yer alan (3/1-e) maddesi ve de “sosyal inceleme” ilgili bölümde yer alan 33 üncü maddenin devamını da öne çıkan “sosyal inceleme” ile ilgili 35 inci maddenin birlikte ele alınması hem adalet yönetimi hemde sosyal hizmetler ile ilgili boyutunda ele alınmasını gerekmektedir.

Diğer taraftan adliye bünyesinde ve ilgili Daire Başkanlığınca yer alan “adli destek görevlisi” tarafından yer verilen “pedagog” lar tarafından da “sosyal inceleme raporu’nun düzenlenmesi de sağlanmıştır. Halbuki pedagoji bilimi, 1982 yılında YÖK tarafından ortadan kaldırılmıştır. Diplomalari da olmamalarına rağmen yer alan “pedagog”lar için ortaya çıkan hukuksal sorunun sorgulanılması ve değerlendirilmesi , çocuk hakları ve ÇKK açısından ayrıca ele alınmasını gerekmektedir. Bu değerlendirme aynı zamanda çocuk hakları dahil insan haklarına bakış ile de orantılı olup çocukların korunmasıyla da doğrudan ilgilidir.

Değerli Milletvekilleri, değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Bilindiği gibi 2005 yılında ÇKK ile ilgili tasarı da “ e) Sosyal çalışma görevlisi: Pedagoji, psikoloji, sosyal hizmet ve çocuk gelişimi ve eğitimi alanlarıyla ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki meslek mensuplarını, “ şeklindedir. Ancak bunun yerine yapılan görüşmeler sonrası pedagog ve çocuk gelişimci yer verilmeyerek sadece “ e) Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan” şeklinde ki tanım kanunlaşmıştır.

Özellikle adalet yönetiminde tanım ve görevler açısından ortaya çıkan kargaşa dahil çocukların korunması adına öne çıkarılan 5395 sayılı “**Çocuk Koruma Kanunu**” , bilindiği gibi Avrupa Birliği

3 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/yargi-reform-ve-cocuk-haklari-adina-7188-sayili-kanunda-cocuk-ve-kadinlar-acisindan-anayasaya-aykirliliklar-icin-oneri-ve-cagri/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/magdur-cocuklar-cocuk-izleme-merkezi-cim-ve-sosyal-hizmet-icin-farkli-bir-bakis-1/>

4 <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?>

mevzuatNo=38565&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5

kapsamında ki önemli kanunlardandır. TCK dahil düzenlemeler arasında 1.7.2005 tarihinde yürürlüğe giren ÇKK'nun da "sosyal çalışma görevlisi" ile ilgili (13/6/2012-6327/38 md.) değişiklikle birlikte; psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensupları şeklinde bir düzenleme ile farklı farklı mesleklerin benzer yetki ve görevleri de ÇKK.34. maddesi ile doğrudan ilgilidir.

ÇKK 'nu uygulamasına yönelik mesleksi rol görevlerin ayrı ayrı ele alınması yerine "Sosyal çalışma görevlilerinin görevleri" nde ki bu TORBA garabet görevleri arasında ; görevlendirildikleri çocuk hakkında derhâl sosyal inceleme yapmak, hazırladıkları raporları kendilerini görevlendiren mercie sunmak şeklindeki görev aynı zamanda "sosyal inceleme" ile ilgili 35.maddesinin birlikte ele alınmasını da gerektirmektedir.Sağlık hizmetinde hekim olmadığı için veterinerin de benzer yetki ve görevde yer alması gibidir.

Kısaca bu bakışla öne çıkan "sosyal inceleme raporu (SİR)" için ; çocuklar hakkında çocuğun bireysel özelliklerini ve sosyal çevresini gösteren incelemenin "**gerektiğinde**" çocuk hâkimleri veya Cumhuriyet savcılarınca yaptırılır şeklinde bir düzenleme görüldüğü hükümler 35.madde de yer verilmektedir. Yine çocuğun, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin de mahkeme tarafından "**takdirinde**" göz önünde bulundurularak çocuklara yönelik karar verilmesi hükmedilmektedir.

33.-34.ve 35 maddede ki düzenlemeler , "**korunma ihtiyacı olan çocuk**" ve "**suça süreklenen çocuk** " içindir. Hem Türk Medeni Kanunu hem Türk Ceza Kanun 'da ki "küçükler" ile ilgili 31.madde ye yönelik öngörülen "sosyal inceleme raporu(SİR)"nun da 'sosyal çalışma görevlisi" tarafından bu şekilde düzenlenmesi de sağlanmıştır.Böylece hem adalet yönetimi hemde sosyal hizmetler yönetimi içinde önemli bir araç ve işlev öne çıkarken 2005 yılından beri çocukların ve toplumun geleceği belirlenmektedir.

Değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Halen yürürlükte olan ÇKK'nun TBMM de nasıl oluşturma şekli ve süreçte yaşananlarda önemlidir. Çeşitli çalışmalar dahil en sonunda Adalet Bakanlığında hazırlanıp ve TBMM ne 10.3.2005 tarihinde sunulan tasarı kapsamında Adalet komisyonun 21-27.6.2005 tarihlerinde ki görüşmeler aynı zamanda 11.11.2024 tarihinde İzmir Selçuk ta üç bebek olmak üzere beş çocuğunun yanarak ölmesi dahil adalet yönetimi açısından süre gelen milyonlarca çocuğun geleceği içinde önemlidir. ⁵ÇKK ve sosyal çalışma görevliler ile de sahip olan bakışa neden olan acı ve vahim olay, değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgilileri de ortak edebilmektedir.

101 yılını dolduran Türkiye Cumhuriyeti "kimsesizlerin kimsesi" olurken ,güçsüz ve savunmasız çocukların korunması,esirgenme açısından gelinen nokta için diğer önemli konudur. Üçü bebek dahil beş çocuğun yanarak ölmesi dahil 2005 yılından beri bu kanunlaşma sürecini hatırlamayı da gerekmektedir.

Ayrıca AB ilişkiler kapsamında ki tasarı da bilindiği gibi TBMM de ki kanunlaşma sürecinde 21-27.6.2005 tarihli görüşmeler tutanaklarda ⁶ ayrıca ekte yer almaktadır . Bu görüşmelerde ki Türk Barolar Birliği Temsilcisi Av.Seda Akço Bilen tarafından yapılan uyarı ve de daha sonra yaptığı açıklamalardan bazıları tarihe not düşülmüştür. Bunlardan 27.6.2005 tarihinde ki "TBMM Adalet

5 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ucu-bebek-olmak-uzere-bes-cocugun-benzer-sekilde-yanarak-olmemesi-icin-sosyal-hizmetlere-bakis-ve-bazi-tespitler/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/anayasaya-ragmen-cocuk-korumama-kanunu-ve-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-sosyal-hizmetler-zannedilmesi-turkiye-ye-hic-yakismiyor-yozlastirilmis-sosyal-hizmetler-ve-adalet-yonetiminde-en/>

6 <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c091/tbmm22091125ss0963.pdf>
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc089/kanuntbmmc089/kanuntbmmc08905395.pdf

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/9864-2/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-haklari-adina-cocuklari-ve-toplumu-kandirmayin-cocuklara-kiymayin-2-sosyal-hizmetleri-de-yozlastirmis-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-cocuk-haklari-ve-insan-haklarini-e/>

Komisyonun” da 33 ve 34.madde taslakta görüşmeden kabul edilirken 35’nci madde ile ilgili görüşmelere yer verilmektedir. (sf 30)Konuya bakış ve yaklaşıda yansıtmaktadır.

”BAŞKAN- 35.maddeyi okutuyorum:

(Madde 35 okundu)

BAŞKAN- Buyurun Seda Hahım;

SEDA AKÇO- Kusura bakmayın,, uygulamadan kaynaklanan bir problemi dile getirmek istiyorum.Birinci fıkrada gerektiğinde hala duruyor .Aslında, ilk alt komisyon çalışmasında gerektiğinde ibaresinin çıkmasına karar verilmişti.Uygulamada da 2253 sayılı kanunun 20.maddesinde bu var ve gerekmediğine karar verilerek bu araştırma yapılmıyor yaygın

olarak **halbuki Pekin Kuralları diyorki önemsiz ve tali nitelikteki suçlar haricindeki tüm suçlarda yapılmalı. Şimdi,burada korunma gereksiniminde olan çocuklarda bu madde kapsamında olduğu için birinci fıkra olduğu gibi kalsın, ancak bir fıkra ekleyerek kanunla ihtilaf halindeki çocuklar için önemsiz ve tali nitelikte suçlar dışındaki bütün vakalarda çocuk hakkında verilecek kararın belirlenmesinden önce sosyal inceleme yaptırılması zorunludur gibi bir fıkra eklenir ise, ihtiyacın tam karşılanması mümkün olacak, aksi takdir,de bu sosyal incelemeler yaptırılmıyor buna dikkatlerinize sunmak istiyorum.**

BAŞKAN- Ramazan bey buyrun.

RAMAZAN ÖZKEPİR- Sayın Başkanım, bunu emredici hale getirirsek, o zaman, cumhuriyet savcısı takipsizlik kararı vereceği bir olayda dahi sosyal inceleme yaptırmak durumunda kalır ki gereksiz yere görevlilerin mesaisini harcamış oluruz. O nedenle, böyle bir zorlayıcı hükmün getirilmesinin doğru olmadığı düşünüyorum.Arz ederim.

BAŞKAN- Sayın Güney?

NİYZAZİ GÜNEY- Sayın Başkanım, Türkiyenin her yerinde bu sosyal çalışmacı,pedagog, psikolog bulmamız mümkün değil.ülke şartları dikkate alınmak suretiyle bu gerektiğinde ibaresi eklenmiştir.Bu hali ile uygundur.

BAŞKAN- Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.” şeklinde dir.

(NOT : Bu bilgi Yusuf Solmaz Balo'nun kitaplarında ve Çocuk Koruma(ma)Kanunu başlıklı kitaplarda 2 2007 den beri yer almaktadır.)⁷

2005 yılında ÇKK ile ilgili bu süreçte görüldüğü gibi 5237 sayılı Türk Ceza Kanun'unun (TCK) da birlikte ele alınmasını gerekmektedir. 2004 yılında Adalet Bakanlığı tarafından TBMM sunulan tasarısını öne çıkaran Prof.Dr.S.Dönmezer in vefat etmesi nedeniyle yeni süreci başlatmıştır. Bilgilere göre üç doçent akademisyen tarafından hazırlanmış olan yeni metin bu şekilde kanunlaşmıştır. Adalet Bakanlığı Kanun ve Kararlar Genel Müdürlüğü ise önemli bir aktördür. ⁸

1926 yılından beri yürürlükte olan eski 765 sayılı TCK 'na kaynaklık yapan İtalya (Zanerdelli) Ceza Kanununun da ki gelişmelerin 1930 yılından beri dikkate alınmadığı bir durumda söz konusudur. Ceza hukuku açısından körleştirme ile de ceza hukukuna sahip bakış çocukları ve toplumu etkilemiştir. Tasarıda söz konusu 29 madde yerine “yaş küçüklüğü “ TCK.31. Maddesine bir şekilde indirgenmiştir. 1889 tarihli çağın ötesinde ki bakış ile eski TCK/54 maddesinde devamıdır.Yetişkinler gibi benzer bir sorumluluk aranmıştır. Bir gruplaşma öngörülerek bu bakış aynen devam etmiştir.

Bir asırdan beri kaynak kanun dahil hukuksal gelişmeler açısından çocuk ve gençlerin sosyal ortam ve yaşam koşullarınının dikkat edilmesi ve de yardım edilmesi için ayrı bir düzenleme (halen) öngörülmediği için çocukların korunması adına “Çocuk Koruma Kanunu” uygun olması bu süreçte amaçlanmıştır. 2005 yılında dünyada karşılığı olmayan çocuk ağır ceza mahkemesinin kurulmuş

⁷ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-korumama-kanunu-1/>

⁸ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc088/kanuntbmmc088/kanuntbmmc08805237.pdf

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/10092-2/>

olması hem hukuktan,adaletten hemde insanlık açısından yakışmayan önemli bir ayıbı ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye ye hiç yakışmayan ve süre gelen bu ayıba yapılan ortaklıklar da önemlidir. Çocuklar için uygun görülmesini için tarihe kara bir leke olarak tutanaklar da yer almaktadır. Çağın ötesi bakış ile cezalandırılması amacıyla da “suça süreklenen çocuk” şeklindeki garabet tanım ise diğer önemli ve yakışmayan bir ayıptır.

Çocuklar için ceza sorumluluk yaşınının 12 olması ile , çocukların yetişkinler gibi benzer kılmasına ve zalimliklere yönelik bir gruplaşma yapılmıştır. ÇKK ile ilgili 35. maddesi için yapılan görüşme, ile hukukun ve Çocuk Hakları Sözleşmesinin arkasından dolanarak “sosyal çalışma görevlisi” gibi bir görev ile başta psikolog olmak üzere kendi meslekleri dışında “sosyal inceleme raporun” nun düzenlenmesi dahil çeşitli görevlerle çocukların geleceğinin belirlenmesi daha da önemlidir.Cinayete araç olabilen bıçak gibi farklı farklı işlevi de kazandırılmıştır.

Değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Özellikle çocuklar ve toplum için yakışmayan böyle bir acı ve hüznü durum ve bakışın yanı sıra bilindiği gibi 2004 yılından beri söz konusu olan Anayasa da yapılan değişikliklerle sözleşmeler iç hukukun parçasıdır. 7.5.2004 tarihinden itibaren uygunluk ve tutarlığın aranmasını da görev yapmaktadır.

Çocukluk dönemini de içeren gençlik adalet yönetimi için asgari standartlara yönelik 29.11.1985 tarihinde BM Genel Kurulunda kabul edilen “*United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice ("The Beijing Rules")*” ve kısaca Pekin Kuralı” olarak adlandırılan 40/33 sayılı karar, önemli bir adımdır.Pekin Kuralları aynı zamanda BM Çocuk Hakları Sözleşmesine kaynaklık yapmıştır.⁹ Önsözünde dikkate edilmesi amacıyla özellikle diğer kurallar ve sözleşmeler yer verilirken 20 .11.1989 tarihli ve 44/25 sayılı sözleşme ancak 1995 yılında Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girebilmiştir.

Orijinal İngilizce metnin Türkçeye yapılan yanlış çeviriler ile birlikte ¹⁰ söz konusu Pekin Kuralları arasında 16 .madde de öne çıkan “sosyal araştırma raporları” ile ilgili bir çalışma ve bilgi kaynağı olması gibi bir zorunluluk söz konusudur.Yanlış çeviriler aynı zamanda toksik/zehirli bilgiler arasındadır. Kısaca sosyal ortam ve yaşam koşullarına yönelik bir araştırma ve de raporlama için öne çıkan bu “kural” görüldüğü gibi Türkiye Barolar Birliği temsilcisi tarafından özellikle söz konusu üyelere de uyarılmıştır.

Ancak bu uyarının dikkat edilmemesi,davranışları ve de anayasaya uygunluk ve tutarlılık aranılmadan “sosyal çalışma görevlisi” gibi garabet tanımının nasıl ve ne şekilde üretildiğinin de somut bir kanıtıdır. Ayrıca hukukun arkasından dolanılması amacıyla söz konusu zorunluluğu engellemek için “gerekirse” ve “takdirinde” ibaresi çeşitli yerlere yerleştirilmiştir. Gençlik evresinde sosyal ortam ve yaşam koşullar yok sayılarak açık bir hak ihlali süre gelmektedir. Tutanaklar da ayrıca görüldüğü gibi 2005 yılında söz konusu olan “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme

9 <https://digitallibrary.un.org/record/120958?v=pdf>

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf>

10 https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uakararlar/cocukadaletsistemininuygulanmasi.pdf

16. *Sosyal araştırma raporları 16.1 Yargılayan makam tarafından önemsiz ve tali derecedeki suçlar dışındaki bütün vakalarda çocuğun suçu işlemeyen önceki yaşam koşulları ve suçun hangi ortam içinde işlendiği konusunda hükümden önce yeterli araştırma yapılmalıdır. Açıklama Çocuklara ilişkin davalarda sosyal araştırma raporları veya hüküm öncesi raporları son derece önemli ve vazgeçilmez belgelerdir. Bu belgeler sayesinde yetkili makam çocuğun sosyal ve ailevi geçmişi, okul durumu, eğitim deneyleri vb gibi konularda bilgi sahibi olmaktadır. Bu amaçlar için bazı hukuk sistemlerinde mahkemeye bağlı sosyal servisler ve personel kullanılmaktadır. Ayrıca geçici tahliye sonrası çocuğu gözaltında tutmakla görevli kimseler de bu işle görevlendirilebilir. Bu itibarla bu maddede, nitelikli sosyal araştırma raporları elde edilebilmesi için nitelikli personel kullanımının gereğine işaret edilmektedir.*

Kurumun (SHÇEK)"dan her hangi bir görüş alınmadan kanunlaşması her açıdan sakatlıkların ve bakışında ilk adımdır.

Çocukların ve toplumun geleceğine yönelik öne çıkan "**çocukların yarar ve esenliği**" gibi ilkeler için karar alınırken "sosyal ortam ve yaşam koşullarının" her açıdan dikkat edilmesi gibi bir zorunluk evrensel bir araç olarak öne çıkarken, nitelikte birlikte öne çıkarılmıştır. Sosyal hizmet ve yöntemlerini öne çıkarmaktadır. Önlemler dahil risk yönetimi ile birlikte sosyal hizmet yöntem ve araçların öngörülmesini gerektirmektedir. Sadece bir bilgi notu ve anket değildir. Bu nedenden dolayı böyle bir zorunluğu içeren bu evrensel uygulama/araç sosyal hizmetleri önem kılarken aynı zamanda " yurttaşlık hukuku" ve de hukuksal dönüşüm açısından da gelinen evrensellik, önemli bir noktadır. Kısaca hayırseverlik ve yardımseverliğin kişisel ve özel hukuk kapsamında olması ile de sosyal hizmetlerin kamusal bir hizmetler yer alması bu süreçte sağlanmıştır.

İnsan hakları ve çocuklar için bu zorunluluk aslında 743 sayılı "Türk Kanunu Medenisi " ile ilgili gelişmeler içinde önemlidir.Önsözünde ki bilgiler ile birlikte 1926 yılında TMK önemli bir dönüm noktasıdır. Kaynak kanun özelliği açısından çocuklar ile ilgili bir raporlama için zorunluluk ise İsviçre Yurttaşlık Kanun (ZGB)'nunda ¹¹ özellikle yer almaktadır.Çocuklar ile ilgili olarak özellikle ceza hukuku açısından öncelikli bir uygulamadır. 1912 den beri aile hukuku bağlamında koruma boyutuna yönelik vesayet hukuku açısından çocuklar için ayrı bir "resmi vesayet kurumu" gibi bir yapılanma sosyal hizmetler kapsamında yer alması sağlanmıştır. Adalet yönetimi açısından söz konusu olan bu uygulama ve de bu yöndeki sosyal hizmetler boyutunun Türk Hukuku dünyası tarafından (halen) dikkat edilmemesi aynı zamanda sorgulanmanın da ötesindedir.Keyfiliklere, hak ihlallerine ve adaletsizliklere de neden olmaktadır.

Özellikle de hukuksal gelişmeler açısından 1942 yılından beri Adalet Bakanlığında bu yönde ki uygulama ve yapı ile ilgili bilgiler ve uyarılan dikkat edilmemiş olması hüzünlü bir durumdur. Sorgulanmayı daha da önemli kılmaktadır. ¹² Halbuki 1942 yılında Prof.Dr.Fikret Arık' tarafından bu yönde bir uyarı söz konusudur. Ancak bu uyarının özellikle hukuk dünyası tarafından göz ardı edilmesi acı gerçeklerdendir. Bu uyarı ve çözümleri ile "resmi vesayet kurumu" konusundaki bu yapısal eksiklik vurgulanmıştır.. Yine 1945 yılında Adalet Bakanlığı tarafından çocuk mahkemeleri ile ilgili tasarinin gerisinde olması gibi bir ayıba gerek kalmayacaktı. Bu tasarı ile birlikte hazırlanmış tasarı, ÇKK ile ele alındığında halen çağın ötesinde ki uygulamanın çocuklara uygun görülmesi ve de körleştirmeyi adlandırmak ise bu açıdan oldukça zordur.

Değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Diğer taraftan 1949 yılından beri Türkiye Avrupa Konseyinin bir parçasıdır.1950 de imzalanıp yürürlüğe giren "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" ve sosyal haklar açısından dan da parçası olan Avrupa Sosyal Şartı ¹³önemli sözleşmelerdendir.Birlikte ele alınmaktadır.¹⁴ 1961 yılında imzalanıp 1965 de yürürlüğe giren bu sözleşme ise ancak 1989 da Türkiye yürürlüğe girmiştir. TBMM içinde önemli bu sözleşmede "**çocuklar ve gençler, uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel korunma hakkına sahiptir**".şeklinde hak aynı zamanda BM Çocuk Hakları

11 https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/24/233_245_233/de

12 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/resmi-veya-mesleki-vesayet-nedir/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/1945-tarihli-cocuk-mahkemeleri-on-tasarisi-ile-hem-yuzlesme-hemde-mahcubiyet-icin/>

13 <https://www.anayasa.gov.tr/media/3680/avrupasosyalsarti.pdf>

14 <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>

Sözleşmesine de kaynaklık yaparken “sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı” gibi 14 maddenin¹⁵ birlikte ele alınması gerektirmiştir. Çocuklar için sosyal ortam ve yaşam koşullarına yönelik raporlama da sosyal çalışmacılar /sosyal hizmet uzmanları içinde bir nitelik ve değerlendirme noktasıdır.Pekin Kuralının 16. maddesinde de karşılığını bulmaktadır.

Diğer taraftan sosyal koruma açısından sosyal hizmet ve sosyal çalışmacılara yönelik 1967¹⁶ yılından beri söz konusu kararlara ek olarak insan hakları ile ilgili 1991 ve 2001 tarihli kararlarla (1967/16;1991/16 ve 2001/1) sosyal hizmetler ile ilgili bu boyut ve yükümlülük ÇKK kapsamında ele alınmadan görüldüğü gibi kanunlaşmıştır.

Birleşmiş Milletlerin sosyal hizmet ile ilgili insan hakları ve çocuk hakları ile ilgili 1994 yılından beri var olan kılavuz ve bilgiler ile de çocuklar için her hangi bir şekilde karar almadan önce söz konusu zorunluluk aynı zamanda niteliği ve yetkinliği de öne çıkarmaktadır.Ancak bu bilgilerin yok sayılmasıyla “sosyal çalışma görevlisi” gibi kanunda yer alması ve çocukların geleceği dahil belirlemesine yönelik uygulamalar hem anayasaya aykırılığı ,hem hak ihlali,hemde hukuksuzluğa neden olması halen süre gelmektedir.

Sosyal hizmetler ile ilgili olarak BM tarafından oluşturulan ilke ,etik ve standartların ¹⁷ her alanda ve her açıdan yok sayılması ve mesleki onurun insan hakları açısından korunmadığı gibi bilimsellikten ve evrensel uygulamalardan ayrılmaktadır.Bu durum aynı zamanda çürük bir limonun ,sandıkda ki diğer limonların çürümesine neden olan benzer bir durumdur. Yozlaşmış araç ve aktörlerle yapısal , yönetsel ve sistemin çürümesi 2005 yılından beri devam etmektedir. Diğer taraftan çocukların yarar ve esenliğinin ve insan hakları ile ilgili boyutun engellenmesine yönelik olarak 2005 yılından beri UNICEF ve AB Projeleri önemli bir aktördür.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi yerine ve çocukların korunması adına ÇKK ve yozlaşmış araçlar için yoğun bir çaba da söz konusudur.Çocuklara yönelik çabalar arasında 2012-2014 yılında söz konusu olan “Çocuklar için Adalet “ projesi önemli örnekler arasındadır.Yazılı kaynaklar arasında hazırlanmış olan “Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı” web sayfasında halen yer almaktadır. ¹⁸ BM dahil Avrupa Konseyinin sosyal hizmetler ve insan hakları ile ilgili etik ve standartlar dahil var olan bilgilerin özellikle yok sayılmasıyla sosyal hizmetler ve çocuklar için de

15 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-14-madde-gercege-aykiri-ceviri-ile-sosyal-hizmetler-icin-kara-leke-2/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-sosyal-hizmetlerden-yararlanma-hakkini-kotuye-kullanmak-ve-bir-hakki-savunmamak-1/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-sosyal-hizmetlerden-yararlanma-hakkini-kotuye-kullanmak-ve-bir-hakki-savunmamak-2/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-sosyal-hizmetlerden-yararlanma-hakkini-kotuye-kullanmak-ve-bir-hakki-savunmamak-3/>

16 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-hizmet-uzmanlarinin-rolu-egitimi-ve-statuleri/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-konseyi-kararlari-ve-sosyal-hizmet-uzmanlarindan-sosyal-calismacilar-ve-de-sosyal-calisma-gorevlilere/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-hizmet-uzmanlarinin-calisma-yasami/>

17 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/insan-haklarinin-karsilanmasinda-sosyal-hizmet-uygulama-standartlari/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/kuresel-sosyal-hizmet-etik-ilkeler-beyani/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-koruma-sistemlerinde-sosyal-hizmetin-rolu-evrensel-sosyal-koruma-hakki/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/10628-2/>

18 <https://www.unicef.org/turkiye/media/4701/file/SOSYAL%20%C3%87ALI%C5%9EMA%20G%C3%96REVL%C4%B0LER%C4%B0%20%C4%B0%C3%87%C4%B0N%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K%C4%B0TABI%20%20Kas%C4%B1m%202013.pdf>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/>

bir kara lekedir. Afganistan dan bile uzak bakış ile sosyal hizmetler zannedilmesi sağlanabilmiştir. Çocuk hakları için bazı günler de ki söylemler ile geçirtilen süreç samimiyetten uzak bir bakışı da ortaya çıkarmaktadır.

Bu süreçte Türkiye Cumhuriyetinin çocuklar ile ilgili önemli yapı taşlarından “ Çocuk Esirgeme Kurumu” ve sosyal hizmetlerin birlikteliğini de ele alınmıştır. Bu yöndeki 2828 sayılı kanunda yer alan “Çocuk Esirgeme Kurumu” bilindiği gibi “[Bu Kanunun adı “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu” iken, 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı KHK’nin 35 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir. “ Böylece sembolü dahil tamamen ortadan kaldırılmıştır.Hüzünlü bir öyküdür¹⁹ ,fakat sanki halen varmış gibi zaman zaman bahsedilmektedir. Sosyal hizmetler ve insan haklarına yönelik böyle bir görevin engellenmesi ve de haklarının savunmasız bırakılmasıyla çolak bırakılmasına neden olmaktadır.

Bu süreçte TBB temsilcisi Av.Seda Akço Bilen tarafından bu gelişmeleri zaman zaman kaleme almaktadır.Bunların arasında Nika Yayınevi tarafından ,Aralık 2021 Baskılı “Çocuklar,Adalet,Haklar ve Eleştirel Sosyal Hizmet-Sevda Uluğtekin ‘e Armağan “ yayımlanmış kitapta yer alan bilgiler günümüzü daha da önemli kılmıştır..Kasım Karataş’ ın editörlüğündeki kitapta ,çeşitli makaleler ve görüşler de yer almaktadır.Ancak bunların arasında Av.Seda Akço Bilen tarafından kaleme alınmış - *Çocukları “Özgürlüğün Kısıtlaması”ndan Koruma* “ başlıklı makalesinde yer alan bazı bilgiler , geçmişte yaşananlar ile de ilgili olup 213-221. sayfalarında yer almaktadır.

Bu.makalenin 217.sayfasında ki bir bölümünde yer alan bilgiler ise başta çocukların nasıl korunduğu ve çocuk adalet sistemi açısından sosyal hizmetler ile ilgili yaşanan durumu da kısaca özetlemektedir.Bu yöndeki bilgi ise aşağıda da yer almaktadır.

“ Sosyal incelemenin uzmanınca yapılmasının sağlanması:Çocuk Adalet sisteminin en sorunlu konulardan biri,Çocuk Koruma Kanunu'nun "sosyal çalışma görevlisi"tanımıdır. Çocuk Koruma Kanunu görüşülürken ,ülkede yılda 70 mezun verebildiğini ve bütün illerde ve mahkemelerde bir sosyal hizmet uzmanı görevlendirilmesi konusunda yeterli mezun verme taahhüdü vermeyeceğini söyleyen bir Yüksekokul vardı.Bu nedenden dolayı Adalet Alt Komisyonun başkanı ile sosyal hizmetler alanının temsilcileri bir anlaşmaya vararak bir sosyal çalışma görevlisi tanımı yaptılar.Bu tanımın içerisinde ,psikoloji,psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünün mezunları da yer aldı. Ancak ardından,ülke genelinde pek çok sosyal hizmet bölümü açıldı.Dolayısıyla bu tanım ,olması gereken hale getirilecekken ,2012 yılında yapılan bu bir değişiklikte "sosyoloji,çocuk gelişimci,öğretmenlik aile ve tüketici bilimleri"mezunlarının da sosyal çalışma görevlisi olarak adliyeler atanmalarını sağlayacak bir düzenleme yapıldı.Bu yanlıştan dönülmesi ve iyi bir çocuk adalet sistemi için her işin uzmanlarınca yapılmasının sağlanması gerekiyor.”

Çocukların geleceği ile ilgili bu bilgilerin halen dikkat edilmemesi söz konuyu çalışmayı da önemsiz kılmaktadır. Günümüzde ise “sosyal çalışmacı” taklitleri arasında “çakma” pedagoglar, sosyologlar,öğretmenler ,çocuk gelişimcilerin ,aile ve tüketiciler diye ne olduğu belli olmayanların sosyal çalışmacı ile benzer kıldığı bu durum Av.S.Akço Bilen tarafından 2019 yılında da ayrıca ele alınmıştır. ²⁰ Kendi meslekleri dışında sosyal inceleme raporunu gibi bir görev üstlenilmesi ile de

19 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/wp-content/uploads/2021/03/Turkiye-Cumhuriyetinde-yok-edilen-kurumlardan-Cocuk-Esirgeme-Kurumu-.pdf>

20<https://m.bianet.org/bianet/cocuk/140333-sosyal-inceleme-mi-ne-var-ki-herkes-yapar> <http://shuder.org/Resimler/Sosyal-Hizmet-Dergisi-2019.pdf> Sf.66-77

“Disiplinler arası sınırların ihlaline en önemli örnek “sosyal çalışma görevlisi” tanımıdır. Sosyal çalışma görevlisi, 2005 yılında kabul edilen Çocuk Koruma Kanunu ile literatüre girmiş bir kavramdır. Girme sebebi de, Kanun hazırlanırken bütün il ve ilçelerde çocuk mahkemelerinin kurulması ve her çocuk mahkemesinde bir uzman bulunması istenirken Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nun bu ihtiyacı karşılayacak sayıda mezuniyet veremeyecek olmasıdır. Kavram, Kanun'a TBMM alt komisyonunda eklenmiştir. Komisyonunda iki seçenek üzerinde durulmuştur; Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nun mezun sayısını arttırması veya Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nun mahkemelerin ihtiyacını karşılaması. Bir üçüncü seçenek ise yargılanan bütün çocuklar için sosyal inceleme yaptırılması talebinden vazgeçilmesiydi ki, bu öneri komisyon üyeleri tarafından tartışma dışı olarak görülmüyordu. Bu taleplerin hiç birinde mutabakat sağlanamayınca, ilgili disiplinlerin

mesleksi onurun Avrupa Sosyal Şartının 26. maddesine rağmen nasıl yok sayıldığı da görülmektedir.

2019 yılında SHUDER de yayınlanan dergide ki Seda Akço Bilen 'nun (Çocuk Adalet Sistemi İçerisinde Sosyal Hizmet Uzmanının Rolü " makalesi 66-74. sayfalarda ayrıca yer almaktadır. Görüleceği gibi bu bilgiler arasında "sosyal çalışma görevlisi" disiplinler arası sınırların ihlalinin en önemli örnek olduğunu da vurgulamaktadır. Sosyal hizmetler ve adalete yönelik yozlaştırma amacıyla böyle bir kavramlaşmadan da bahsedilmektedir. "Sosyal çalışma görevlisi" gibi kavram ile de 2005 yılında hukuk dahil literatüre nasıl girdiğini de yansıtmaktadır.

ÇKK hazırlanırken bütün il ve ilçelerde çocuk mahkemelerinin kurulması ve her çocuk mahkemesinde bir uzman bulunmasında da bahsedilerek görüldüğü gibi bir ihtiyaç öne çıkarılmış. Buna dayalı olarak Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nun bu ihtiyacı karşılayacak sayıda mezuniyet veremeyecek şekilde açıklama sonucu ortaya çıkan çözüm ise TBMM alt komisyonunda arandığı görülmektedir. Böylece önce bir ihtiyaç ve gerekçede oluşturulmuştur. Sonuçlar ve acılara neden olması nedeniyle hukuksal bir kılıf hazırlamanında ötesindedir. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu'nun mezun sayısını artırması bu bağlamda **birinci seçenek** olurken SHÇEK'nun mahkemelerin ihtiyacını karşılaması **ikinci seçenek** olmuştur. **Üçüncü seçenek** ise yargılanan bütün çocuklar için sosyal inceleme yaptırılması talebinden vazgeçilerek komisyon üyeleri tarafından üç seçenek tartışma dışına bırakılmış olması aslında sosyal hizmeti ve insancıl bakışa sahip olmadığını da yansıtmaktadır.

Bilinçli ve kasıtlı bir şekilde ortaya çıkarılan tartışma sonunda da bu üç seçenek için uzlaşma olmayınca ilgili disiplinlerin temsilcilerinin oluru ile çocuklar adına bir "at pazarlığı"nın başladığı da görülmektedir. "At pazarlığı"nın TBMM gibi bir ortamda yapılmış olması şeklinde ki açıklama bilimden uzaklaşırken ve çocuklar için adaleti de etkilemiştir. At pazarlık sonucu sosyal hizmet uzmanlarının/sosyal çalışmacının yanında psikolog ve psikolojik danışmanların da ek bir eğitim olarak mahkemelerce görevlendirilmesine de bu şekilde karar verilmiş olması adaletin yanında olmadığı gibi hukuktan nasıl uzak olduğunun ve de çürümenin de kanıtıdır.

Değerli Milletvekilleri, değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

2005 yılından beri çocukların korunması adına "sosyal çalışma görevlisi" aynı zamanda sağlık hizmetinde yer alan hekimler yerine veterinerlerin de benzer yetkiye sahip olduğu gibi bir uygulama TBMM de uygun görülmüştür. Çocukların geleceğinin çalınması nedeniyle de ağır vebal altındadırlar. Bilindiği gibi bu süreçte Çocuk Hakları ve Pekin Kuralı ile ilgili uyarının dikkate alınmaması aynı zamanda Anayasa 'ya aykırılığa da nedendir. Çocuk Koruma Kanunu'nun Temel ilkelerin 4 maddesine rağmen 3/1-e maddesindeki sosyal çalışma görevlisi" bağlamında uygulamaları etkileyen söz konusu 33,34 ve 35 ,maddeleri için uygunluk ve tutarlılık açısından Anayasa' nın 2.-90/6 ve 41. maddeye de özellikle aykırı ve hak ihlaline nedendir. Ayrıca ve özellikle Avrupa Sosyal Şartı'nın 7 , 13,14 ve 17.26 maddesine aykırılık ve hak sahiplerine yönelik hak ihlalleri son 7531 sayılı kanunun 19. maddesinde de aynen devam etmektedir. Aynı zamanda sosyal hizmetler ile ilgili BM ve Avrupa Konseyinin çeşitli kararları da yok sayılmaktadır. Sosyal hizmetler gibi bakanlığının işlevi ve adalet yönetimini de evrensel açıdan farklılaşmakta ve ayrıştırmaktadır.

Söz konusu ÇKK ve TCK/31 maddesinin öne çıkarılmasıyla da Adalet Bakanlığı tarafından 2023 yılında hem korunma ihtiyacı olan çocuk ve suçlanan çocuklar ile ilgili verilerin ele alınmasını da

temsilcilerinin oluru ile bir orta yol olarak, sosyal hizmet uzmanlarının yanında psikolog ve psikolojik danışmanların da ek bir eğitim olarak mahkemeler nezdinde görevlendirilmesine karar verildi. Bu öneri yapılırken ve olur verilirken hedef, alanın ihtiyacını karşılayacak sosyal hizmet uzmanı bulununcaya kadar bir geçici yol bulmaktır. Geçici de olsa bu süreçte istihdam edilecek diğer disiplinlerden gelen kişilere ek bir eğitim vererek sosyal inceleme yapma ve sosyal inceleme raporu yazma becerisinin kazandırılacağı umuluyordu. Her iki beklenti de karşılanmadığı gibi, tam tersine, mahkeme nezdinde görevlendirilmek farklı disiplinler için bir hak veya olanakmış gibi görülmeye başlandı. Örneğin "psikolog varsa neden çocuk gelişimci yok" gibi bir tartışma yapıldı. Bunun etkisi ile 2012 yılında kabul edilen bir torba Kanun 2 , bu kavramın kapsamını iyice genişletti. Öte yandan, başta amaçlandığı gibi bir eğitim planlanmadığı için farklı mesleki formasyonlara sahip kişiler, mahkemelerin nezdinde kendi mesleklerini icra edeceklerini düşündüler. Oysa örneğin mahkemede aile danışmanlığı yapılamaz veya terapi uygulanamaz ya da bir çocuğun ihtiyacına uygun bir eğitim programı hazırlanamaz.

gerekmektedir.²¹ 2023 yılı için yayınlamış olduğu bilgiler arasında görüleceği gibi soruşturma sürecinde (452 070) ,kovuşturma sürecinde ise (166 152) olmak üzere toplam (618 222) (şüpheli) çocuktan bahsedilmektedir. Suçlanan çocuklar arasında 12 yaşındaki bir çocuğun genel mahkemeler tarafından tutuklanması aynı zamanda Türkiye ye hiç yakışmayan uygulamalardandır.

Bu duruma karşı duyarsızlık ve empatiden uzak bakışla çocuklar ile ilgili sosyal ortam ve yaşam koşullarının, “sosyal inceleme raporu” gibi evrensel bir aracı dikkate almamaktadır. Yozlaştırma ile de 2005 yılından beri çocukların geleceği karartılmaktadır.Çalınmaktadır. Halen çocukların ve gençlerin genel mahkemelerde ağır cezalara maruz kalmalarına da neden olan “sosyal çalışma görevlileri” önemli bir adaletsizlik,hukuksuzluğun kaynağı da olması, yakışmayan uygulamalardandır.

Ayrıca 2005 yılından beri rol ve görevlerin açık ve net olmaması nedeniyle “sosyal çalışma görevlisi” nin devamı olarak öne çıkan “adli destek görevlisi” gibi dünyada karşılığı olmayan çeşitli görevlerin üretilmesi bir toplumun geleceğini de belirlemektedir.Zaman zaman çocukların ve gençlerin suç makinasına dönüşmesine özellikle neden olmaktadır.Örneğin uyuşturucu madde ile ilgili TCK 191. maddesi açısından öne çıkan denetimli serbestlik uygulaması ile kadına cinayetler gibi çeşitli sorunlar için diğer bir sorun kaynağıdır. Sorununda temel bir parçası olabilmektedir.Yapısal sorunlar ile birlikte toplum, çaresizlik ve duyarsızlık sarmalına da itebilmektedir.

İnsan hakları açısından da ortaya çıkan çeşitli ve yoğun endişeleri de beslemektedir.Açıkça süre gelen anayasaya aykırılıklarla ve hak ihlaller ile çocukların geleceklerinin bilinçli bir şekilde çalınmasına yapılan ortaklık ise bu adaletsizliğin, hukuksuzluğun ve kötülüğün ötesindedir.Şimdiye kadar geleceği çalınan,karartılan milyonlarca çocuklara yönelik gerçekler ile yüzleşmeyi ve hasaplaşmayı da görev yapmaktadır.

Yine görüleceği gibi Adalet Bakanlığı tarafından açıklanan bu bilgiler resmin küçük bir resmidir. Bu resim arasında özellikle çocukların ve gençlerin cinsel istismarı açısından 2023 yılında ki (122 376) suç kurbanı ve korunma ihtiyacı olan çocuk sayısı eklendiğinde adalet yönetimi açısından ortaya çıkan (740 598) çocuk, öyküleri ile birlikte bu sayılarda öne çıkmaktadır. Korunma ihtiyacı olan çocuk dahil bu iki evrede söz konusu bildirim yükümlülüğü ve sosyal inceleme raporu bile düzenlemeden karar verilmesi ile diğer mağduriyetlere ve acılara neden olurken on binlerce 16 yaşındakilerin evlendirilmesine verilen izin bile yakışmayan ayıbın acı örnekleridir.

Bu sayı sadece bir sayı veya dosya değildir. Her birisinin acıklı ve hüzünlü öykünün de nedenidir.Sosyal ortam ve yaşam koşulları gözetilmeden , yarar ve esenlik ise bu araçlarla yok sayılmaktadır. Yozlaşmış araçlarla da 2005 yılından beri de milyonlarca çocukların ruh dünyası dahil derin izlere yapılan bu acılı yolculuk içinde görüldüğü gibi ortaklık yapılmaktadır.

Yakışmayan ayıplar için yapılan ortaklığı da yansıttan bu sayılar, TÜİK tarafından da ele alınırken güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı (537 bin 583) olması bu sayıların tekrar tekrar ele almasını öncelik yapmaktadır. Bu sayısının çok çok üstündedir. Beş milyon yoksul ailelere yönelik sosyal yardıma ihtiyaç duyulması gerçeklerdendir.Sosyo ekonomik çeşitli etkileri de içerecek şekilde ki gri alanlar ile birlikte bu sayıyı en az iki veya üçle çarpmayı gerekmektedir.

21 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/anayasaya-ragmen-cocuk-korumama-kanunu-ve-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-sosyal-hizmetler-zannedilmesi-turkiye-ye-hic-yakismiyor-yozlastirilmis-sosyal-hizmetler-ve-adalet-yonetiminde-en/>

TBMM de çocuklar dahil bu yönde iki araştırma komisyonu da kurulmuştur.Buna benzer araştırmalar ele alındığında bu sayılar ve acı gerçeklerle yüzleşmeyi de gerekmektedir.Çözümler var olmasına rağmen ortada bir çaresizlik söz konusudur.Aynı bakış ile örneğin sosyal çalışma görevlisi veya benzer torba görevliler devam ettiği sürece aslında sorunlar aynen devam edecektir. Anayasa ve özellikle Çocuk Hakları Sözleşmesine rağmen yakışmayan bu hukuksuzluk,adaletsizlik içinde yapılan ortaklık çocuk istismarının diğer konusudur. “Sosyal Çalışma görevlisi” ile adalet yönetiminde diploması olmayan pedagogların dahil edilmesiyle “adalet destek görevlisi” ile oluşan kargaşa aynı zamanda fırsatçılık ve yetki gasbına neden olmaktadır.Kendi meslekleri dışında bir görev üstlenilerek mesleki onur ele alınmadığı gibi adaleti ve hukuku da etkilemekte,belirlemektedir. Çocukların geleceğine yönelik bu vahim durumun engellenmesi gibi bir görev insanlık içinde öncelik olmaktadır.

Değerli Milletvekilleri,değerli danışmanları ve değerli ilgililer..

Yine bilindiği gibi İzmir de beş küçücük çocuğun yanarak ölmesi herkesi perişan etti ,Yüreklere de parçaladı.Vicdanlar için bir çağrı oldu.Ancak kısaca bu acıyı ve durum unutuldu ve unutulmak isteniyor. Ancak bu acının, ÇKK kapsamında neden olan acıların tekrar edilememesi için yaşananların birlikte ele alınması ve hatırlamasını gerektirmektedir

Üçü bebek olmak üzere beş küçücük çocuğun öyküsü de tek değildir.Bu nedenden dolayı ele alındığında 8 ay için de 18 kez ziyaret edilen baraka da yaşamasına izin vermesi aynı zamanda hem sosyal hizmetler hem ÇKK hem de insanlıkla gelinen noktadır. Bu ziyaretlerde “sosyal çalışma görevlileri” ve uygulamanın sorgulanması insan ve çocuk hakları için görev yapmaktadır.

Bu süreçte “**sosyal çalışma görevlisi**” tarafından yapılan ilk ziyaret olmak üzere Torbalı Sosyal Hizmet Merkezi tarafından bir ödeme ile , babası cezaevinde olan ve 27 yaşındaki bir kadının, annenin hurda toplayarak baraka da yaşamasına izin verilmiştir. ÇKK kapsamında ki danışmalık tedbiri ile yargısal bir izin de verilmiştir.Yargısal uygulama açısından izleme ve denetim görevini de içermektedir. Koruyucu ve destekleyici beş tedbir arasında ki bakım ve barınma tedbiri yerine “sosyal ve ekonomik destek (SED)” uygulaması için bir ödeme , komisyon tarafından Müdür ve/ya Kaymakamlık ve/ya İl Müdürlüğü tarafından da onaylanmıştır.Söz konusu yönetmelik ile üçü bebek beş yaşındaki çocuklar için 27 yaşındaki bir annenin bu ortamda hayatta tutunmasına izin verilmiştir.Bir sorumluluk ve görev beklenirken böyle bir barakada kaçak su ve elektrikle ayakta tutunurken Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılan bazı ödemeler ile ilgili çeşitli ziyaretler ile de yaşamlarına izin verilmiştir.

Bu süreçte empati olmak üzere vicdanın ve hukukun nasıl körelmenin ortaya çıktığı bu resime yönelik ÇKK ile söz konusu tedbirlerin arkasından dolanılarak uygun görülen SED uygulaması aynı zamanda yoksulluğun nasıl sürekli kılındığının acı ve hüzünlü bir örneğidir.Yine ÇKK ile söz konusu idari görevlerin yargısal vesayetin öngörülmesiyle en az iki ziyaretin yapılarak izin verilmesiyle yapılan ortaklık ve de sorumluluk adalet yönetimi ve bakışın sadece dosya numarası olarak ele alındığını da göstermektedir. Böyle bir yargısal boyuta ek olarak özel hukuk ve kamu hukuk açısından ortaya çıkan boyutun dikkat edilmemesiyle Vakıf tarafından yapılan yardım ve yapı ise bu acı öykünün diğer parçasıdır.İçişleri,Sağlık ve Adalet Bakanlığında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını da ilgilendiren bir boyutta birlikte ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca ASH Bakanlık tarafından Türkiye de halen 25 bin çocuğun ÇKK kapsamında korunmasından bahsedilmektedir. Yargısal bir vesayet kapsamında bakım tedbiri dışında yoksul ailelerin yanında yaşamasına yönelik 170 bin yoksul ve sosyal yardıma ihtiyaç duyulan aile için

öne çıkarılan SED uygulaması ve hukukun arkasından dolanılması aslında Türkiye hiç yakışmamaktadır. Diğer taraftan 5 milyon aileye yönelik Vakıflarca yüz milyarlarca TL nin sosyal yardım adına yapılmaktadır. Avrupa Sosyal Şartının 13. maddesine aykırı olacak şekilde yoksulluğun da bir istismar örneği olup en azından bu sayıda korunmaya ihtiyacı olan çocuktan bahsedilmektedir. SED uygulaması dahil uygulamada yer alan “sosyal çalışma görevlisi” gibi Anayasa’ya aykırı bu durum(lar) ve etkiler ise özellikle ve halen Türkiye ye hiç ama hiç yakışmamaktadır. Hukukun üstünlüğü bağlamında “ama” ve “fakat” demek ise yakışmamanın ötesindedir.

Değerli Milletvekilleri, değerli danışmanları ve değerli ilgililer.

Sonuç olarak 7531 sayılı kanunun 19. maddesinde yer alan “sosyal çalışma görevlisi” ile süre gelen bu durumun engellenmesi amacıyla bu maddenin iptali için 60 gün içinde Anayasa ya Mahkemesine başvurulmasını gerekmektedir. Adalet yönetiminde diploması olmayan pedagoglar dahil “adli destek görevlisi” ile oluşan karmaşalar içinde önemlidir. Anayasa nın bazı önemli 2.;10;41 ve 90/6,128,137 maddeleri bağlamında söz konusu Çocuk Hakları Sözleşmesinin ,3,6.20.24,27,ve 40 madde öncelik olmak üzere kaynaklık yapan Pekin Kuralının 16. maddesine dayalı hak ihlaline ek olarak adil yargılama hakkı dahil Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6.maddesi ve de Avrupa Sosyal Şartı²²nin 7. maddenin yanı sıra sosyal yardım ve tıbbi yardım hakkı ile ilgili 13. maddenin ve sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı ile ilgili 14 ve 16. 17.26 ve de 30 maddeler açısından “**SOSYAL ÇALIŞMA GÖREVLİSİ**” gibi garabet tanımla ortaya çıkan hak ihlalinin ve durumun engellemesi amacıyla bu maddenin iptali için süresi içinde Anayasa Mahkemesine başvurulması da çok ama çok önemlidir.

Hem 7531 sayılı Kanunun 19. maddesinin yanı sıra ÇKK da ki 3/1-e maddesinde ki “sosyal çalışma görevlisi”nin iptalinin yanı sıra 33 ve 34. madde de ortadan kalkarken bu uygulamada öne çıkan “sosyal inceleme” ile ilgili 35. de yer alan “**gerekirse**” ve “**takdirinde**” ki ibarelerinde birlikte iptal edilmesi gerekmektedir.

TBMM de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu veya üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki üyeler ise Anayasa Mahkemesine başvurmasını yetkili kılmaktadır. Ortada siyaset ötesinde çocuk hakları ve sosyal haklar ile birlikte bir insan hakları sorunu söz konusudur. Bu yönde ki iptal başvurusu, vebal altından kalmamanın yanı sıra en azından çocukların geleceğinin kurtarılmasına yardımcı edecektir.

Aynı zamanda ÇKK ile ilgili TBMM de ki görüşmeleri yansıtan tutanak ve kaynak kanunların yanı sıra BM ve de Avrupa Konseyinin sosyal hizmetler ile ilgili kararlar açısından söz konusu “temel İlkeler”in karşılığını da bulmamaktadır. Süre gelen kanunsuzluk ve yapılan ortaklıkta aynı zamanda engellenebilecektir. Özellikle de sosyal hizmetler ve hukuksal dönüşüm ele alındığında ki bu bilgiler, aynı zamanda çözümü de birlikte içermektedir.

Yüzüncü yılını dolduran bir genç Cumhuriyet döneminde ki sosyal hizmetler ile ilgili dünü ve 2005 yılında başlayan bugünün, sosyal hizmetlerin zannedilmesi aynı zamanda çocuklara ve topluma

22 7 - Çocuklar ve gençler, uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere

13- Yeterli kaynaklardan yoksun olan herkes, sosyal ve tıbbi yardım

14- Herkes sosyal hizmetlerden yararlanma hakkına sahiptir.

16- Toplumun temel birimi olarak aile, tam gelişmesini sağlamaya yönelik uygun sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkına sahiptir.

17- Çocuklar ve gençler uygun sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkına sahiptir.

26- Tüm çalışanlar, onurlu çalışma hakkına sahiptir.

30- Herkes, yoksulluğa ve toplumsal dışlanmaya karşı korunma hakkına sahiptir.

yarınlar için neler sunulacağını da önemli kılmaktadır. Evrensel bir sosyal hizmetler ile çocukların korunması ve adalet beklenmesi için , bilim ve hukuka saygı da önemlidir. Öğrenilmiş bir toplumsal çaresiz sarmalından kurtarılmasına da yardımcı olabilecektir.

“Empati” ise önemli bir kavramdır. Çocuklar dahil insanı anlamının ve olmanın da başlangıç noktasıdır. Anayasa Mahkemesine yönelik TBMMnin değerli üyeleri tarafından iptal başvurusu çocuklar için önemli bir adımdır.Söylemlerinde ötesindedir. ÇKK kapsamında söz konusu adalet sisteminde ki milyonlarca korunma ihtiyacı olan çocuklar arasında İzmir de ki beş küçücük çocuğun kısa ve acı öyküsünün bir an için lütfen düşünülmesini de rica ederiz. Çocukluğunuzun hatırlanması ile de Türkiye de ki çocuklara gelecek ve umut verilmesi dileğiyle içten saygılar..
2.12.2024

SHU Nihat Tarımeri
Çocuk Koruma Türkiye